

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Dispvtaiones Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Qvibus Vniversa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalae, 1644

Sect. 4. Probatur eadem sententia ex Patribus, & nominatim ex S. August.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

tem prædestinavit mediante illa præscientia hos & vocavit, gratiis prævenientibus: Et quos vocavit hos & iustificavit, si consenserunt vocationi, & quia consenserunt. Quos autem iustificavit, illos & gloriificavit, cum Christo, si perseveraverunt in iustitia accepta, & concorditate cum Christo in patientia & vita sanctitate: sicut re ipsa perseveraturos esse præsciuit, & propterea ad consortium gloriæ Christi efficaciter & absolute illos prædestinavit. Ex quibus omnibus concludit versu 31. & sequentibus usque ad finem capituli, non esse timendas temptationes: nihilque eos separare debere à charitate Dei, quæ est in Christo Iesu Domino nostro.

42.
Tertium
refugium.

Ad aliud testimonium in favorem nostræ sententiæ adductum ex 2. Timoth. 2. v. 21. si quis emundaverit se ab istis, erit vas in honorem &c. Respondet idem auctor sect. 4. disp. cit. Quicumque se emundaverit ab omni peccato, & in ea munditie perseveraverit, fuisse quidem electum ad gloriam. Veruntamen id non ita proferri ab Apostolo, quasi mundities prævisa sit ratio electionis ad gloriam: sed tantum afferri velut indicium à posteriori, & quasi sigillum quo designentur electi, & quo prouocentur ad cooperationem electioni diuinæ. Quem sensum ait deduci ex præcedentibus verbis Apostoli. Quippe qui dixerat non esse timendum ne omnium fides subvertatur ab hæreticis: quoniam fundamentum Dei firmum stat in electis, ita vt nemo possit illud subvertere. Cuius firmitatis duplex est sigillum. Alterum nobis ignotum, & causans firmitatem nostram, videlicet, Nouit Dominus qui sunt eius, scientia approbationis & prædestinationis. Alterum nobis saltem probabiliter notum, ad quod nostram cooperationem subiungere tenemur: nempe illud, Recedat ab iniquitate omnis qui nominat nomen Domini. Quod idem à his verbis repetitur, & quis emundaverit se ab istis, erit vas in honorem.

Refutatur.

Sed longè alium esse sensum hosam Pauli verborum, Cognouit Dominus qui sunt eius, patebit ex dicendis inferius sect. 7. num. 94. Quod autem quædam auctora hæreticis & aliorum peccatorum se emundet cum Dei gratia, nec tantum signaculum quo nobis innotescunt probabiliter via in honorem, vt vult auctor cit. debet dicere Apostolus, si quis emundauerit se ab istis, cognoscetis esse vas in honorem: non autem, erit vas in honorem. Cumque non sint causa hinc modum loquendi vsurpet, debeatque in sensu proprio intelligi, quantum fieri potest, iuxta regulam D. August. lib. 3. de doctrina Christiana cap. 10. omnino significat abstinentiam à peccatis, & exercitium bonorum operum, esse causam cur sint vasa in honorem, & cur ex eorum præuisione eligantur efficaciter ad gloriam. Sicut è contrario immundities peccati, & exercitium malorum

operum, sunt causa cur alij reprobenur, & sint vasa in conuulsiam.

Postremo ad illud relatum ex Apoc. 3. Tene quod habes, vt nemo accipiat coronam tuam: quo significatur, electionem efficacem ad gloriam pendere à perseverantia, prævisa vt futura: Respondet sect. 4. disp. cit. non ita esse: sed potius quia aliquis prædestinatus est ad coronam, propterea crebrius & fortius incuti ei timorem amittendæ coronæ. Quæ amissio possibilis est absolute: quamvis ex suppositione prædestinationis, in sensu composito, non sit possibilis. Prædestinationem vero, per tales comminationes ac terrores, interioribus auxilijs munitos, operari firmitatem perseverantiæ.

Sed quàm parum coherenter id dicatur in sententia aduersariorum, & quàm inanes sint eiusmodi comminationes posita electione antecedente absoluta & efficaci ad gloriam, perspicue apparebit ex dicendis sect. 5. num. 57. Cum enim posita & stante illa electione, impossibile sit amitti coronam, vt fatetur aduersarius: & illa electio sit antecedens: propterea immutabilitatem decreti diuini non posse non stare: Vanum est timere ne eueniat id quod antecederet impossibile est euenire, vi decreti diuini absoluti, & efficaci, independentis & abstracti ab operibus nostris. Quare prædestinatio non facit vt timor ille fortius incutiatur: sed vt falsò & vanè intenteur, supposita illa sententiâ. Et hæc tenet de Scripturæ testimonijs.

SECTIO IV.

Probatnr eadem sententia ex Patribus, & nominatim ex S. Augustino.

I Am verò, quòd ad Patres attinet, nostra sententia est cõmunis Græcorum Patrum & Latinorum Augustino antiquiorum: à qua nec ipse August. dissentit, vt à Massiliensibus & Episcopis Galliæ malè ipsi obiectum est. D. Ambros. lib. 7. de fide cap. 3. explicans illa Christi verba Matth. 20. Non est mecum dare vobis, sed quibus patrum est à Patre meo. Sic tractat: Non est mecum qui iustitiam seruo, non gratiam. Denique ad Patrem referens addit: quibus paratum est, vt ostenderet Patrem quoque non petitionibus deferre solere, sed meritis. Quia Deus personarum acceptor non est. Vnde & Apostolus ait: Quos præsciuit, hos & prædestinavit: Quia non aut è prædestinavit, quam præsciret. Sed quorum merita præsciuit, eorum præmia prædestinavit. Hæc Ambros. quibus verbis nihil clarius dici potest. Neque minus clarè loquitur S. Epiphanius hæret. 69. explicans eundem locum Marthæi: Hoc, inquit, vult ostendere, quòd non iuxta personarum acceptionem res ista fiat, sed pro dignitate &c. si laborauerit, erit eius preparatum, à Patre meo. Similem

sententiam D. Chrysof. retulimus num. 33. ubi ad idem sermonem ibi esse de ipsa intentione & preparatione, ac non de sola executione, ut voluit Aduersarij.

45. Hieron. D. Hieronymus in cap. 1. Isaia, explicans illud, si volueritis bona terra comedetis, sic ait: Liberum seruat arbitrium, ut in utramque partem, non ex prauidicio Dei, sed ex meritis singulorum, vel pena vel premium sit. Nota, non ex prauidicio Dei, id est, ex sententia anticipata, antecedente scilicet examini causa. Idem in cap. 1. Malachia explicans illud, Jacob dilexi, Esau autem odio habui, sic habet: Dilectio, & odium Dei vel ex praesentia nascitur futurorum, vel ex operibus. Alioquin nouimus quid omnia Deus diligit, nec quicquam oderit eorum quae creauit, antecedenter scilicet & a se.

46. Orig. Ambros. Chrysof. Similia dicunt Origen. Ambros. Sedul. & Chrysof. ad cap. 9. Epistola ad Rom. ubi Apostolus eadem verba repetit ex Malachia 1. Jacob dilexi &c. Ambrosij verba haec sunt: Vnum elegit praesentia, alterum spreuit. Et in illo quoniam elegit, propositum Dei manet, Et in illo scilicet quem spreuit, manet propositum Dei de illo, quia indignus erit. Hoc (nempe eligere vnum, & spernere alterum) sicut Deus, quasi praescius, non personarum acceptor. Nam neminem damnat, aut equam peccat: neminem coronat, antequam vincat. Supple, ne quidem in proposito & destinatione efficaci, quandoquidem id facit vt praescius futurorum, sicut paulo ante dixit Chrysofomus vt ibidem sic exponit eundem locum Apost. & Malach. Qui igitur de causa hic quidem amore, ille autem odio habitus erat? Quae de causa hic seruiebat, ille autem imperabat? Quoniam quidem hic malus, ille autem bonus erat: quoniam illis nondum natis, alter quidem honorabatur, alter autem condemnabatur. Aulus enim nati cum non essent, adiecit Deus, Maior seruet minori. Cur igitur hoc dixit Deus? Quia non expectat, quemadmodum homo, a rerum exitu videre quisnam bonus sit, quisnam item non talis: sed etiam antea nouit quisnam malus, & quis non talis. Et Cyrill. Alexandr. in c. 1. Malach. eundem locum exponens, Cum, inquit, tanquam Deus, amborum futuras actiones, & vtriusque mores praenouisset, meliorem & sanctiorem complexus est.

47. Eandem esse sententiam D. August. neque quicquam contrarium scripsisse, licet interdum obscure loquatur, probat Valques disput. 89. cap. 7. & 8. Less. disp. cit. sect. 2. num. 9. & sequentibus. Valent. quaest. 23. p. 4. s. 5. & Peqnot. lib. 6. propugnaculi cap. 22. Loca eius praecipua haec sunt. Libro 1. ad Simplicianum quaest. 2. explicans illud Apostoli ad Rom. 9. Vt secundum electionem propositum Dei maneret, sic ait: Non ergo secundum electionem propositum Dei manet, sed ex proposito electio &c. Non tamen electio praecedit iustificationem, sed electionem iustificatio. Nemo enim eligitur, nisi iam distans ab eo qui reicitur. Vnde quod

dicatur, quia elegit nos Deus ante mundi constitutionem, non video quomodo sit dictum, nisi praesentia, operum scilicet bonorum factorum cum Dei gratia, vel boni status finalis. Haec ibi August. quae nusquam alibi retractauit, vt aliqui respondent: sed potius in vltima aetate confirmauit lib. 2. Retractionum cap. 1. & lib. de praedestin. Sanctorum cap. 4. ubi doctrinam illam commendat, & Massilienses ad eam remittit, Solumque ibi retractat quod fides habeatur sine gratia.

48. Idem serm. 7. de verbis Domini: In hoc capitulo discimus, inquit, quoniam quos voluit Dominus, hos elegit: Elegit autem sicut dixit Apostolus, & secundum suam gratiam, & secundum illorum iustitiam. Et interius, relictis illis Apostoli verbis Roman. 4. Reliqui mihi septem millia qui non curu uerum genu ante Baal: Quid est, inquit, reliqui mihi? Ego illos elegi: quia vidi mentes illorum de me praesumentes, non de se, nec de Baal. Quomodo autem illa electio sit secundum gratiam, & secundum iustitiam, exponit idem S. Doctor lib. de gratia & libero arbitrio cap. 6. 8. & 9. & lib. de correptione & gratia cap. 13. nimirum quia bona illa opera, propter quae eligimur efficaciter ad vitam aeternam, non sunt ex nobis, id est, ex tolli natura viribus, vt volebant Pelagiani: sed ex Dei gratia nos praeueniunt & adiuuant.

49. Idem serm. 233. de tempore: Multi scire volunt quare illum vocat Dominus, & illum non vocat, vni subuenit, & vni non. Hunc dignum habet, & illum indignum. Istum honorat, & illum contemnat. Audi, homo, Hunc dignum habet pro bonis operibus suis, illum habet indignum pro suis operibus malis. Et lib. 83. quaest. 9. 68. Cuius vult miseretur, & quem vult obdurat. Sed haec voluntas Dei iniusta esse non potest. Venit enim de occultissimis meritis, quia & ipsi peccatores, cum propter generale peccatum vnam massam fecerint, non tamen nulla est inter illos diuersitas. Praecedit ergo aliquid in peccatoribus, quo quatuor nati sunt iustificari, digni efficiuntur iustificatione. Et item praecedit in aliis peccatoribus, quo digni sint obdurance. Et post pauca: Parum est velle, nisi Deus misereatur. Sed Deus non miseretur qui ad pacem vocat, nisi voluntas praesens. Vbi nota, licet August. loquatur ibi tantum expresse de obdurance & obdurance peccatoris: ratione tamen propter quam recurrit ad differentiam inter eum cuius Deus miseretur, & eum quem obdurat, aequae conuenire praedestinationi & reprobationi, id est, electioni efficaci aliquorum ad gloriam, & exclusioni aliorum. Nimirum quia, haec voluntas Dei iniusta esse non potest: & nimirum in sententia Augustini, iniusta esset, nisi ex parte peccatorum praecederet aliqua differentia in qua fundaretur.

50. Idem Augustinus, aut Prosper ex eius sententia, in responsione ad articulos ipsi falso impositos art. 12. Quia praesentis sunt casus, non sunt praedestinati. Essent autem praedesti-

nati, si essent reuersuri, & in sanclitate, ac virtute mansuri. Et in respons. ad 3. obieci. Gallorum, Quod ergo, inquit, huiusmodi hec prolapsi mala, sine correctione penitentia defecerunt, non ex eo necessitatem pereundi habuerunt, quia predestinati non sunt: sed quia tales futuri ex voluntaria prauaricatione presciti sunt. Et denique Auctor hypogost. apud eundem lib. 6. cap. 2. Quicumque antequam sciret, sic prescit, predestinat. Et propterea predestinat, quia quale futurum sit prescit.

Ad haec & similia Patrum testimonia responderi solet primo, Patres tantum asserere aliquam esse electionem consequentem & remuneratorem, factam post prauis merita, quod verum est: sed non negare esse quoque aliam pure gratuitam, ratione priorum, atque antecedentem merita, etiam ut prauis; cuius mentionem faciunt alijs locis iidem Patres, praecipueque S. Augustinus. Ad quod probandum multa eorum testimonia refert Didacus Ruis tota disput. 10. & 11. de predestinatione.

Ruis.

51.
Refelluntur Quasi-
ones.

Sed contra: primo, Patres locis citatis dicunt Deum in preparando, efficaciter scilicet, regno coelorum electis, iustitiam seruasse non gratiam, & non deferre petitionibus, sed meritis, quia non est personarum acceptor: & non ante praedestinasse, quam praesciret; sed quorum merita praesciuit, eorundem praedestinavit: ut loquitur Ambrosius lib. 5. de fide cap. 3. Ergo, rejiciunt illam electionem efficacem pure gratuitam antecedentem opera prauis, in qua non seruatur iustitia, sed gratia: neque quicquam defertur meritis, sed ex mera acceptione personarum, quam intelligunt Patres, id est, ex mera & arbitraria praelectione & electione aliorum praeter alijs, praedestinantur aliqui ad gloriam, alij negliguntur, aut praedestinantur ad mortem aeternam. Ac denique, si non ante praedestinavit, quam praesciuit, sed quorum merita praesciuit, eos praedestinavit, ut ait Ambrosius. euidenter liquet Patres ita loquentes non aliam praedestinationem agnoscere, nisi eam quae sequitur praescientiam operum, & in ea fundatur.

Ambrosius.

52.

Secundo, sancti Patres dicunt poenam & praedestinationem, non esse ex praedecreto Dei, id est, ex sententia anticipata & antecedente exantem causa. Itemque dilectionem & caritatem Dei nasci vel ex praesentia futurorum vel ex operibus: quoniam alioqui Deus omnia diligit, ut loquitur Hieronymus. partim in caput 1. Isaie, partim in caput 1. Malachiae. Quibus verbis aperte rejicit electionem illam gratuitam, absolutam & efficacem antecedentem praedestinationem operum. Quippe quae data, non esset verum quod absolute dicit Hieronymus, praedestinationem & reprobationem non esse ex Dei praedecreto, id est, ex sententia anticipata sine causae cognitione, pro solo ipsius Dei arbitrio: & dilectionem Dei, specialem scilicet, & efficacem

ac non communem reprobis, nasci ex operibus, vel ex eorum praesentia.

Tertio, commentarius Pauli tributus Ambrosio, & Origeni, Chrysostomo, Sedulo, Theophylacto, aliisque veteres interpretes capituli noni ad Romanos aperte rejiciunt eandem electionem antecedentem, absolutam, & efficacem, ut videre est verbis relatis num. 46. Augusti, quoque eandem negat, cum ait verbis ibidem adductis ex lib. 1. ad Simplicianum. q. 2. neminem eligi, ad gloriam scilicet, & efficaciter, nisi iam distantem ab eo qui rejicitur. Ideoque non eligi nisi praesentia, operum scilicet futurorum absolute: Nam Deus non eligit ex praesentia tantum conditionata futurorum, ut contra Pelagianos probat idem S. Doctor pluribus locis, quorum aliqua retulimus disp. 9. num. 50. Item ferm. 7. de verbis Domini, non ponit duas electiones, quarum una sit pure gratuita & antecedens: altera sit consequens, & remuneratoria ex iustitia: sed ait unam & eandem electionem esse secundum gratiam, ratione primae gratiae: & secundum iustitiam, ratione operum quae fiunt ex gratia, ut exponit locis citatis n. 48. & 49. Item eandem electionem efficacem antecedentem & pure gratuitam rejicit verbis supra relatis, ex lib. 83. quaestionum. 68. cum ait Dei voluntatem iniustam esse non posse: ideoque antillam praecedere aliquam differentiam ex parte eorum quos conuertit aut obdurat, praedestinantur aut reprobantur. Quae vero his opponunt aduersarij ex eodem Augustino, alijsque Patribus, diluuntur sect. 8.

Respondent secundo, D. Augustinum retractasse in libro de predestinatione Sanctorum cap. 4. & lib. 1. Retractionum cap. 23. id quod scripserat q. 2. ad Simplicianum, Neminem eligi nisi iam distantem ab eo qui eligitur. Nam capite illo 23. retractat id quod dixerat lib. 1. expositionis propositionum Epistolae ad Romanos, cap. 6. electionem non posse esse inter aequales. & cap. 4. libri de predestinatione Sanctorum concedit electionem gratiae inter homines aequae distantes a gratia. Ergo retractat propositionem relata ex quaest. 2. ad Simplicianum. quae eadem est cum ista, Electionem non posse esse inter aequales: quaeque contradictorie opponitur isti, Electio gratiae fit inter homines aequae distantes a gratia. Adde quod alioqui Deus eligeret ad primam gratiam ex operibus bonis naturalibus; quod est Pelagianum. Ita Didacus Ruis disp. 10. sect. 4. Caetera vero quae responderet alijs locis Augustini tota sect. 5. leuiora sunt.

Responderet duplicem esse electionem efficacem & absolutam, secundum mentem D. Augustini, & secundum rei veritatem. Vna est ad primam gratiam, id est, ad primam vocationem: & ista pure gratuita est. Neque enim fit ex operibus bonis, factis solis naturae viribus, adeoque illorum differentiam non praesupponit: neque ex operibus gratiae conditionatae futuris & praesentibus, quasi non deus nisi illis, quos Deus

prædit bene illa vsuros si detur, vt contra Pelagianos docent sapius S. August. alique Patres. Altera est electio absoluta & efficax ad iustificationem, vel ad gloriam, & hæc non fit nisi ex præuisione consensus dati vocationi, aliorumque bonorum operum, in adultis: vel vsus mediorum, id est, sacramentorum in paruulis. Prior fit inter æquales; imò interdum vocantur magis indigni: & de illa dictum est 1. Cor. 4. vers. 7. *Quis enim te discernit?* de eademque loquitur S. August. locis citatis ex 1. Retractionum cap. 23. & cap. 4. de Prædestinat. Sanctorum potiusque ibi retractat quòd fides habeatur sine Dei gratia. Posterior non fit nisi inter inæquales, & distantes inter se per consensum datum vocationi, & alia bona opera facta cum Dei gratia, vel per vsu sacramentorum. Et de illa loquitur S. August. qu. 2. ad Simplician. quem locum si aliter intellexisset, non absolute commendasset doctrinam ibi traditam, neque ad illam Massilienses aduersarios suos remisisset, vt fecit capite illo 4. de prædestinatione sanctorum & lib. 2. Retractat. cap.

SECTIO V.

Idem probatur rationibus Theologicis.

56

AD eiusdem veritatis confirmationem valent multæ rationes graues, ex Scriptura & fidei dogmatibus petitæ. Quas antequam propono, moneo illas directè afferri contra tertiam sententiam ex quatuor sectione 2. relatis: quæ euerfa, corrumpunt alia duæ priores multò magis: quippe quæ magis aduersantur sincero Dei amori & desiderio salutis omnium, bonitati diuinæ, & suauitatis eius præuidentia, studio propriæ salutis, zelo animarum, & aliis rationum istarum fundamentis.

Ac primo generatim negari non potest, quin sententia nostra sit suauior, & rationi naturali conformior: idè què iure contraria præponenda, nisi Scripturæ, vel Ecclesiæ, vel Patrum autoritas certa, vel quid aliud grauis momenti repugnet. At nihil tale est, vt in sequentibus sectionibus ex solutione argumentorum apparebit.

sententia contraria non est conformis generalibus Dei præuisionibus.

Secundò, electio quam præuident aduersarij, minus bene conuenit cum generalibus Dei præuisionibus, quæ non modò semper habent conditionem adiunctam virtualiter, aut expressè, vt notauimus supra ex Trident. sess. 6. can. 20. verum etiam comminatoria sunt: nam Deus sæpe præuisionibus adiungit comminationem excidendi à vita æterna, & incurrendi damnationem, nisi seruentur mandata, & conditiones ab eo præscriptæ. Ex quo promittendi modo sumitur duplex argumentum contra aduersarios. Primum est, quòd de illis præuisionibus diuini philosophandum est, vt de humanis, se-

motis imperfectionibus. Atqui in humanis, quando promissio fit tantum conditionatè, dabo, si feceris, & non dabo, si non feceris: colligimus promissorem non habere aliam dandi voluntatem efficacem, quam conditionatam ante opus exhibitum, aut eius præuisionem infallibilem. Ergo de Deo idè sentiendum est. Secundum argumentum est, quia comminationes ad Deum Dei præuisionibus debent esse efficaces in sensu vero, qui solus à Deo intenditur, solusque sub fidem cadit. Atqui si facta est electio antecedens, absoluta, & efficax ante præuisionem operum, comminationes illæ non erant efficaces in sensu vero, sed vanæ: nam posita illa electione antecedenti, est antecedenter impossibile, vt non saluetur sic electi. Est autem vanum timere ne contingat, id quod supponitur antecedenter non posse euenire. Et æquè vanum est minari fore aliquid, quod impossibile est fore. Similiterque parum momenti haberent ad excitandum spem promissiones diuinæ respectu aliorum non electorum, si omnia antecedentia sunt ita disposita per prouidentiam diuinam, vt nullus illorum salutem consequi possit. Quod in sententia aduersariorum dicendum est. Confirmatur: quia, vt recitauit Less. disputat. de prædest. sect. 5. ration. 7. Posita tali electione, & reprobatione, conditio, si perseueraueris, idem valet ex parte rei, ac si dicas, si Deus ex se prædefiniuit vt perseueres. Et conditio, si non perseueraueris, idem valet ex parte rei, ac, si Deus non prædefiniuit vt non perseuerantiam. Cum enim conditio pendet à promittente, vt causa, vel sola, vel absolute prædominante, ex qua reliquum infallibiliter sequitur, rectissime in illis arbitrium totum negotium resoluitur: & conditio idem in re valet, ac què ipsius beneplacito. Quare hæc inter se conuerti debent in sententia aduersariorum, Perseuerare re ipsa, Deum prædefiniuisse vt perseueres, & hæc prædefinitio est causa perseuerantia. Itemque, non perseuerare re ipsa, & Deum noluisse aut non voluisse decernere perseuerantiam: vbi etiam nolitio, aut nõ volitio est causa sine qua non defectus in perseuerando. Itaque quædò Deus promittit salutem vitam æternam sub conditione, si perseuerent. Perinde facit, ac si diceret: Promitto vobis vitam æternam, si ego ex meo beneplacito perseuerantiam vobis decreui. Et quando mittitur gehennam non perseuerantibus, perinde agit, ac si diceret: si ego vobis nolui decernere perseuerantiam, detur habo in gehennam. Atqui nemo sic intelligit illas propositiones conditionatas; nec, nisi ineptè, sic intelligi possunt: neque modò diuinam bonitatem non decem, quia illusoria potius, quàm seriæ; verum etiam studium pietatis, & bonorum operum elidunt, hominumque mentibus desperationem iniiciunt.

Tertiò, ex modò electionis, quem Suarez & alij assertores tertiæ sententiæ prætendunt, sequitur reprobos antecedenter non

58. Ex contraria sententia